

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Jana Jursíka a soudkyně JUDr. Ivety Jiříkové a Mgr. Ing. Martiny Lacinové ve věci

žalobce:

████████████████████, narozený ██████████

bytem

██

zastoupený advokátem JUDr. Janem Noskem
sídlem náměstí Přemysla Otakara II. 123/36, České Budějovice

proti

žalované:

Česká republika - Vězeňská služba České republiky, IČO 00212423
sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4

o náhradu újmy na zdraví, o odvolání žalobce proti rozsudku Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 24.10.2019, č.j. 25 C 428/2018-101

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně **se potvrzuje**.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

Shodu s prvopisem potvrzuje Lenka Zimmelová.

1. Okresní soud napadeným rozsudkem zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal na žalované zaplacení částky 320 000 Kč s příslušenstvím jako náhrady nemajetkové újmy spočívající ve ztížení společenského uplatnění žalobce v důsledku úrazu, který žalobce utrpěl dne 23.10.2012 při práci, ke které byl zařazen ve Vazební věznici [REDACTED] a utrpěl poranění pravého kolenního kloubu. Žalovaná v souvislosti s tímto úrazem již uhradila žalobci bolestné ve výši 25 200 Kč a náklady spojené s léčením ve výši 400 Kč. Žalovaná však odmítla uhradit uplatněný nárok za ztížení společenského uplatnění s argumentací, že tento nárok je promlčen, když k ustálení zdravotního stavu žalobce došlo již v roce 2014 a toto řízení bylo zahájeno až 14.11.2018, tedy po uplynutí dvouleté promlčecí lhůty. Vznesené námitce promlčení se žalobce bránil argumentací, že právo na náhradu újmy spočívající ve ztížení společenského uplatnění mu bylo žalovanou přiznáno již rozhodnutím ze dne 14.4.2014, č.j. VS21/002/011/2014-10/Eko/700, a proto promlčecí doba činí nikoliv 2 roky, ale 10 let. Žalobce dále argumentoval, že vznesená námitka promlčení je v rozporu s dobrými mravy, neboť se žalobce spoléhal na obsah výše uvedeného rozhodnutí přiznávající mu předmětný nárok, a proto se důvodně domníval, že bude ze strany žalované dobrovolně plněno. Poté, co žalobce předmětný nárok uplatnil u žalované dopisem ze dne 23.9.2016, tento nebyl žalovanou odmítnut, ale žalovaná s žalobcem ohledně tohoto nároku komunikovala a zabývala se jím. Žalobce nemohl svůj nárok řádně a včas uplatnit u soudu proto, že v době od 13.3.2014 do 11.1.2018 byl ve výkonu trestu odnětí svobody. Okresní soud zjistil, že k úrazu žalobce došlo dne 23.10.2012, k ustálení zdravotního stavu žalobce po tomto úrazu došlo v roce 2014 (tato skutečnost byla mezi účastníky nesporná a dále vyplynula z lékařského posudku [REDACTED]). V reakci na uplatnění nároků žalobce vydala ředitelka Vazební věznice [REDACTED] dne 12.11.2013 rozhodnutí, kterým přiznala žalobci náhradu za bolestné ve výši 7 200 Kč a náhradu za ztrátu na výdělků ve výši 23 561 Kč. S odškodněním bolestného žalobce nesouhlasil, a předložil lékařský posudek prokazující nárok vyšší. Na základě toho vydala ředitelka Vazební věznice [REDACTED] dne 14.4.2014 další rozhodnutí, kde s odkazem na ustanovení zákoníku práce přiznala žalobci na bolestném celkem 25 200 Kč a na účelně vynaložených nákladech spojených s léčením 400 Kč. Žalobce následně dopisem ze dne 23.9.2016 adresovaným Vazební věznici [REDACTED] uplatnil náhradu nemajetkové újmy za ztížení společenského uplatnění z důvodu omezené pohyblivosti a stability poškozeného kolene. Na tento dopis reagovala vazební věznice dopisem ze dne 15.11.2016 a vyzvala žalobce k doložení vyjádření odborníka (ortopeda), který se k trvalým následkům vyjádří. Žalobce dne 21.3.2018 předložil žalované lékařský posudek ze dne 20.3.2018 zpracovaný [REDACTED], ortopedem, který zhodnotil tento nárok žalobce v rozsahu 1 300 bodů, tento lékař se také vyjádřil k otázce stabilizace zdravotního stavu žalobce, ke které došlo v roce 2014. Okresní soud se nejprve zabýval otázkou promlčení uplatněného nároku a dospěl k závěru, že dvouletá subjektivní promlčecí lhůta ve smyslu § 106 odst. 1 obč. zák. (vzhledem k datu úrazu je třeba aplikovat občanský zákoník č. 40/1964 Sb.) uběhla nejpozději dne 31.12.2016 a předmětný nárok je proto od 1.1.2017 promlčen. Žaloba v této věci byla podána až po uplynutí promlčecí doby dne 14.11.2018. Rozhodnutí žalované ze dne 14.4.2014 nelze podle názoru okresního soudu považovat za rozhodnutí ve smyslu § 110 odst. 1 obč. zák., toto rozhodnutí nemá povahu rozhodnutí státu ve smyslu citovaného ustanovení, jedná se o vnitřní rozhodnutí žalované v obdobném postavení jako zaměstnavatele vůči žalobci, který je v obdobném postavení jako zaměstnanec. Vznesenou námitku promlčení okresní soud neposoudil jako rozpornou s dobrými mravy. Okresní soud zdůraznil, že žalovaný v období od 2.1.2013 do 13.3.2014, tedy déle než jeden rok pobýval na svobodě a mohl se plně věnovat řádnému uplatnění předmětného nároku. V tomto období žalobce již měl k dispozici zdravotní dokumentaci a mohl si včas nechat vypracovat lékařský posudek k bodovému ohodnocení předmětného nároku. Jestliže žalobce takový posudek předložil až dne 21.3.2018, způsobil pozdní uplatnění svého práva u soudu, přestože mu objektivně nic nebránilo, aby všechny dílčí nároky z předmětné škodné události uplatnil včas. Okresní soud proto blíže nehodnotil a také neprovedl další navrhované důkazy k otázce reálných možností uplatňování práv žalobce v podmínkách výkonu trestu odnětí svobody.

Shodu s prvopisem potvrzuje Lenka Zimmelová.

2. Proti tomuto rozsudku podal žalobce odvolání, odvoláním napadá rozsudek v plném rozsahu, jako odvolací důvody uplatňuje důvody ve smyslu § 205 odst. 2 písm. b), d), e) a g) o.s.ř. Žalobce setrvává na své argumentaci, že rozhodnutí žalované ze dne 14.4.2014 je rozhodnutím orgánu veřejné moci, od něhož se odvíjí desetiletá promlčecí lhůta. Dále setrvává na své námitce, že žalovanou uplatněná námitka promlčení je v rozporu s dobrými mravy. Předmětný nárok uplatnil již dopisem ze dne 23.9.2016, bezprostředně po propuštění z výkonu trestu s žalovanou jednal o tomto nároku. Až v reakci na výzvu jeho právního zástupce ze dne 2.10.2018, žalovaná poprvé konstatovala promlčení nároku. Žalobce spoléhal na rozhodnutí žalované ze dne 14.4.2014, jednal v dobré víře ve správný postup orgánu veřejné moci. Postup žalované považuje za účelové jednání, kterým žalovaná žalobce „vodila za nos“, aby své právo nezačal uplatňovat soudní cestou. První reakce žalované na dopis ze dne 23.9.2016 byl požadavek na doložení vyjádření odborníka k této otázce. Uplatňování práva na náhradu újmy na zdraví je i v prostředí běžného života poměrně složitou problematikou a neobejde se bez konzultace s odborníkem v právní oblasti a navíc je nutné vždy doložit nezbytné podklady, jejichž získání je mnohdy velmi obtížné. V době, kdy byl žalovanou vyzván k doložení vyjádření odborníka, pobýval ve výkonu trestu odnětí svobody a tento požadavek byl „v podstatě nesplnitelný“. Jakmile byl propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody, ihned si požadované obstaral a žalované předložil. Ve výkonu trestu odnětí svobody jsou odsouzenému „k dispozici“ pouze zaměstnanci vězeňské služby a nikdo z nich nemá právní vzdělání. Pokud by žalobce v době výkonu trestu odnětí svobody uplatnil svůj nárok, vstoupil by do přímého střetu s Vězeňskou službou ČR a měl určité obavy, že by se to mohlo negativně projevit v podmínkách výkonu trestu. Ve výkonu trestu si nemohl obstarat relevantní informace v podstatě o čemkoliv. Žalobce proto navrhuje, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil okresnímu soudu k dalšímu řízení.
3. Žalovaná ke svém vyjádření k odvolání uvedla, že navrhuje potvrzení napadeného rozsudku jako věcně správného.
4. Krajský soud v Českých Budějovicích jako soud odvolací shledal, že odvolání žalobce má náležitosti uvedené v § 205 odst. 1 o.s.ř. Po zjištění, že odvolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou a je přípustné, přezkoumal napadený rozsudek soudu prvního stupně v plném rozsahu podle § 212 a § 212a odst. 1 o.s.ř. a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.
5. Podle § 106 odst. 1 občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. (dále jen „obč. zák.“) právo na náhradu škody se promlčí za dva roky ode dne, kdy se poškozený dozví o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá.
6. Podle názoru odvolacího soudu okresní soud provedl dokazování v dostatečném rozsahu, správně a logicky hodnotil provedené dokazování jak jednotlivě, tak v jejich souhrnu, správně a dostatečně zjistil skutkový stav, který správně zhodnotil i po právní stránce, když dospěl k závěru, že uplatněný nárok je promlčen.
7. Okresní soud správně uzavřel, že vzhledem k absenci konkrétní úpravy promlčení v zákoníku práce a vzhledem k datu úrazu (§ 3079 odst. 1 o.z.) je třeba použít na otázku promlčení úpravu v občanském zákoníku č. 40/1964 Sb., tedy konkrétně § 106 odst. 1 obč. zák.
8. Rozhodnutí Vazební věznice [redacted] jak ze dne 12.11.2013, tak zejména ze dne 14.4.2014, nelze posoudit jako rozhodnutí, které by přiznalo konkrétní právo ve smyslu § 110 obč. zák., jak tvrdí žalobce. Tato rozhodnutí nejsou autoritativním rozhodnutím orgánu veřejné moci, kterými se rozhoduje o právních poměrech subjektu v podřízeném postavení, ale jedná se podle obsahu o vyjádření stanoviska vazební věznice jako subjektu v obdobném postavení zaměstnavatele vůči žalobci jako subjektu v obdobném postavení zaměstnance a týká se akceptace uplatněného nároku žalobcem, který má pracovněprávní charakter. Pokud by některé z těchto rozhodnutí mělo být rozhodnutím ve smyslu § 110 odst. 1 obč. zák., pak by se současně jednálo o způsobilý exekuční titul, na základě kterého by žalobce měl přímo vést exekuci, nikoliv se domáhat takového nároku v nalézacím řízení (toto řízení by pak muselo být zastaveno). Uvedené by předně předpokládalo pravomoc vazební věznice rozhodovat o pracovněprávních nárocích, taková

Shodu s prvopisem potvrzuje Lenka Zimmelová.

pravomoc však náleží soudům. Navíc žádné z těchto „rozhodnutí se netýká předmětného nároku. První listina ze dne 12.11.2013 se o ztížení společenského uplatnění vůbec nezmiňuje. Pozdější listina z 14.4.2014 toto sousloví sice obsahuje, ale jedná se pouze o použití tohoto termínu v rámci nadpisu a jde konkrétně o citaci části zákonného ustanovení § 369 odst. 1 písm. b) zákoníku práce. Toto stanovisko je rozčleněno na 3 části, které odpovídají písmenům a) až c) uvedeného ustanovení, v prostřední části týkající se písmene b) je jako nadpis této části uvedeno „za bolest a ztížení společenského uplatnění“, z následujícího textu je nepochybné, že toto stanovisko se týká výhradně bolestného, nikoliv nároku za ztížení společenského uplatnění. Lze tedy uzavřít, že žádné z těchto dvou stanovisek žalované není a nemůže být rozhodnutím, které by předmětné právo přiznalo a v jeho důsledkem mělo být prodloužení promlčecí doby na 10 let.

9. Pokud jde o argumentaci žalobce týkající se nemravnosti námitky promlčení, pak odvolací soud nesouhlasí se základními premisami, na kterých žalobce tuto argumentaci postavil. Předně nelze souhlasit s tím, že osoba ve výkonu trestu odnětí svobody se nachází v izolaci, bez možnosti právní pomoci a vydaná napospas pracovníkům vězeňské služby, což jí zcela vylučuje z možnosti bránit svá práva soudní cestou. Není nijak neobvyklé, že osoby ve výkonu trestu odnětí svobody běžně vedou soudní spory. Podmínky výkonu trestu jsou upraveny závaznými právními předpisy, nejsou dány na libovůli pracovníků vězeňské služby, proto uváděná obava žalobce, že podání žaloby v této věci v době výkonu trestu by pro něj mohlo znamenat zhoršení podmínek výkonu trestu, nutno označit za nepodloženou. Pracovníci vězeňské služby, se kterými žalobce přicházel do styku při výkonu trestu, nejsou a nemohou být osobami, které by mu měly pomáhat při uplatňování jeho nároku u žalované nebo u soudu. K takové službě jsou určeni advokáti, žalobce si mohl a měl včas zajistit právní zastoupení advokátem a v případě, kdyby si služby advokáta nemohl finančně dovolit, mohl požádat o jeho bezplatné ustanovení soudem.
10. Odvolací soud se dále neztotožňuje s argumentem žalobce, že k řádnému uplatnění jeho nároku bylo nezbytné mít k dispozici odborné podklady (patrně míněn lékařský posudek či znalecký posudek). Aby žalobce odvrátil nebezpečí promlčení nároku, mohl a měl nárok uplatnit sám u soudu, k čemuž nebylo potřeba ani služeb advokáta, ani lékařského či jiného posudku ke stanovení výše nároku. Zcela postačovalo, aby žalobce v žalobě prostými slovy vylíčil svůj pracovní úraz a popsal, v čem konkrétně mu důsledky pracovního úrazu v současnosti komplikují běžný život. K podání žaloby a odvrácení promlčení nároku nebylo potřeba při podání žaloby přesně specifikovat výši nároku, mohl uplatnit nárok v provizorní výši podle své úvahy, nebo požadovat např. 1 Kč a později podle výsledků dokazování mohl žalobu rozšířit a nedošlo by k promlčení takto dodatečně uplatněné výše nároku (viz judikatura Ústavního soudu sp.zn. I. ÚS 3367/13, III. ÚS 1796/16). Jestliže žalobce poprvé uplatnil předmětný nárok u žalované v září 2016 a z následné reakce žalované z listopadu 2016 bylo zřejmé, že tato na základě pouhé výzvy bez doložení lékařským posudkem plnit dobrovolně nehodlá, měl urychleně žalobu podat, než došlo dne 1.1.2017 k promlčení nároku.
11. Odvolací soud také nemůže souhlasit s argumentem žalobce, že byl v dobré víře, že žalovaná bude dobrovolně plnit uplatněný nárok z titulu ztížení společenského uplatnění vzhledem k existenci „rozhodnutí“ ze dne 14.4.2014 a že žalovaná jej „vodila za nos“, když s ním o nároku jednala, vyžadovala jeho doložení a teprve následně vznesla námitku promlčení. Jak odvolací soud vysvětlil výše, existence ani obsah listin ze dne 12.11.2013 a 14.4.2014 se nijak netýkají nároku z titulu ztížení společenského uplatnění, proto nemohly jinak založit dobrou víru žalobce v dobrovolné plnění tohoto nároku na základě těchto listin. Rozhodně nelze hodnotit jako „vodění za nos“, že žalovaná neplní nárok v řádech statisíců žalobci pouze na základě jeho výzvy a že požaduje odborné vyjádření na podporu tohoto nároku. Jestliže v tomto okamžiku žalobce nebyl schopen či ochoten věnovat čas k zajištění si lékařského posudku, měl, jak dovodil odvolací soud výše, neprodleně podat žalobu k soudu. Postup žalované v této věci odvolací soud hodnotí jako postup standardní, racionální, s péčí řádného hospodáře.

Shodu s prvopisem potvrzuje Lenka Zimmelová.

12. Odvolací soud se tedy plně ztotožňuje se závěrem okresního soudu, že nárok je promlčen, neboť dvouletá subjektivní promlčecí lhůta ve smyslu § 106 odst. 1 obč. zák. začala běžet v okamžiku stálení zdravotního stavu žalobce po utrpeném pracovním úrazu. Protože z nesporných postojů účastníků a z lékařského posudku [REDACTED] vyplývá, že k tomuto došlo v roce 2014 bez bližšího časového určení, při stanovení počátku běhu promlčecí doby tuto nutno stanovit ve prospěch žalobce, tedy tak, že k ustálení zdravotního stavu došlo 31.12.2014, tedy tento den žalobce mohl poprvé žalobou nárok uplatnit. Dvouletá promlčecí lhůta počala běžet dnem následujícím, tedy 1.1.2015 a uběhla dne 1.1.2017. Odvolací soud neshledal žádné důvody, pro které by měl vznesenou námitku promlčení posoudit jako rozpornou s dobrými mravy. Odvolací soud proto napadený rozsudek jako věcně správný podle § 219 o.s.ř. potvrdil.
13. O nákladech odvolacího řízení soud rozhodoval podle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř. podle kritéria úspěchu v odvolacím řízení, které svědčí straně žalované. Straně žalované však žádné náklady v odvolacím řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je přípustné dovolání za podmínek § 237 o.s.ř. podané do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR v Brně prostřednictvím Okresního soudu v Českých Budějovicích. Přípustnost dovolání je oprávněněn zkoumat jen dovolací soud (§ 239 o.s.ř.).

Pokud nebude splněno, co ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, lze podat návrh na jeho soudní výkon nebo exekuci.

České Budějovice 13. února 2020

Mgr. Jan Jursík v.r.
předseda senátu